

Samenvatting

Uitzendwerk zorgt jaarlijks voor ruim 1 miljoen banen in Nederland, ruim 11 procent van het totaal aantal banen in Nederland. Gemiddeld werken er 377 duizend uitzendkrachten tegelijkertijd in Nederland. De toegevoegde waarde van uitzendwerk bedraagt jaarlijks ruim 21 miljard euro, meer dan 3 procent van ons nationaal inkomen. Zonder uitzendwerk zouden op enig moment 34 duizend mensen extra zonder werk zitten (9 procent van alle uitzendkrachten), waardoor het nationaal inkomen in Nederland ongeveer 1,7 miljard euro lager zou liggen en de uitkeringslasten 206 miljoen euro hoger.

Door uitzendwerk hogere werkgelegenheid

Werkgevers worden door uitzendwerk efficiënt geholpen bij het snel vinden van tijdelijk personeel, werkzoekenden kunnen dankzij uitzendwerk snel werk vinden en een inkomen vergaren. De bemiddelingsfunctie van uitzendorganisaties tussen vraag en aanbod leidt tot een hogere werkgelegenheid. Zonder uitzendwerk zou 9 procent van alle uitzendkrachten werkloos of inactief zijn. Daar kunnen drie verklaringen voor worden gegeven: (1) door uitzendwerk krijgen werkgevers meer flexibiliteit om hun personeelsbestand te laten meebewegen met de economische conjunctuur en hebben daardoor een grotere vraag naar arbeid, (2) schaalvoordelen die door uitzendorganisaties worden behaald bij het werven en selecteren van tijdelijk personeel zorgen voor lagere inhuurkosten voor tijdelijk personeel, waardoor de vraag stijgt, en (3) de bemiddelingsfunctie van uitzendorganisaties brengt vraag en aanbod van arbeid beter bij elkaar, vooral aan de basis van de arbeidsmarkt.

Uitzendkrachten hebben grotendeels kortlopende contracten

Volgens het CBS waren er in 2016 gemiddeld 279 duizend uitzendkrachten tegelijkertijd aan het werk. Dat zijn (voornamelijk) uitzendkrachten met kortlopende contracten met uitzendbeding. Daarnaast zijn er echter ook nog uitzendkrachten met een langer lopend contract voor (on)bepaalde tijd. Op basis van gegevens uit de Polisadministratie, zoals gerapporteerd in de Uitzendmonitor 2018, kan het totaal aantal uitzendkrachten op enig moment in 2016 worden vastgesteld op gemiddeld 377 duizend. Naast de 279 duizend uitzendkrachten met een kortlopend contract zijn dat 98 duizend uitzendkrachten met een langer lopend contract voor (on)bepaalde tijd.

Vooral zzp'ers een alternatief voor uitzendwerk

In een wereld zonder uitzendwerk zouden nog steeds veel van dezelfde werkzaamheden worden verricht door een groot deel van dezelfde mensen, alleen met andere contractvormen. Van de 377 duizend uitzendkrachten zouden er ongeveer 283 duizend (75 procent) werkzaam blijven in de flexibele schil, maar dan als tijdelijke werknemer, zzp'er of oproepkracht. Binnen de flexibele schil zou de groep zzp'ers met 106 duizend het grootst zijn. Ruim 41 duizend uitzendkrachten (11 procent) zouden in plaats van uitzendwerk vast werk hebben en bijna 19 duizend uitzendkrachten (5 procent) zouden informeel werk uitvoeren. De overige 34 duizend uitzendkrachten zouden werkloos of inactief zijn.

Grotere werkgelegenheid leidt tot hoger nationaal inkomen

Per saldo zorgt uitzendwerk jaarlijks voor bijna 1,7 miljard euro aan extra toegevoegde waarde (nationaal inkomen) in vergelijking met een situatie zonder uitzendwerk. De grotere werkgelegenheid leidt tot een grotere bruto beloning voor de inzet van (extra) personeel (ongeveer 1,1 miljard euro per jaar). Die beloning komt gedeeltelijk bij uitzendkrachten terecht (ongeveer 0,4 miljard) en gedeeltelijk in de vorm van belasting en premies bij de overheid (ongeveer 0,7 miljard). Die extra belasting en premies liggen relatief hoog, omdat zonder uitzendwerk het relatief grote aandeel zzp'ers en informele arbeid voor relatief lage belasting- en premieopbrengsten zorgt. Hogere bedrijfswinsten door uitzendwerk zijn voornamelijk het resultaat van schaalvoordelen bij de inzet van uitzendkrachten. Daardoor liggen de inhuurkosten voor uitzendorganisaties ongeveer 0,4 miljard euro lager dan de inhuurkosten zouden zijn voor inleners bij het ontbreken van uitzendwerk.

Overige maatschappelijke kosten en baten beperkt

Overige effecten van uitzendwerk zijn een besparing op werkloosheidsuitkeringen (206 miljoen euro per jaar), een gemiddeld minder goede gezondheid bij werkenden en daarmee samenhangend hogere zorgkosten (44 miljoen euro per jaar), hogere kosten voor arbeidsongeschiktheid (7 miljoen euro per jaar) en onbekende kosten of baten door een grotere of juist kleinere baan- en inkomensonzekerheid door uitzendwerk. De omvang van overige maatschappelijke kosten en baten is waarschijnlijk relatief beperkt. Het saldo van kosten en baten van uitzendwerk komt daarmee uit op ruim 2,0 miljard euro aan extra maatschappelijke baten per jaar.

Baten van uitzendwerk voor een groot deel naar de overheid

De positieve baten van uitzendwerk komen in eerste instantie terecht bij uitzendorganisaties, omdat ze daarmee meer productie, omzet, toegevoegde waarde en winst kunnen genereren. Dat levert de uitzendbranche bijna 0,9 miljard euro op jaarbasis op. Maar ook de overheid heeft flink baat bij uitzendwerk. Belasting- en premieopbrengsten zijn hoger en de kosten voor uitkeringen liggen lager dan zonder uitzendwerk. Samen zorgt dat voor ruim 1,0 miljard euro per jaar aan extra inkomsten.

Onderzoeksmethode: maatschappelijke kosten-baten analyse

Doel van de maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) van uitzendwerk is om de maatschappelijke meerwaarde van uitzendwerk vast te stellen *ten opzichte van* een wereld zonder uitzendwerk. In de MKBA worden zoveel mogelijk effecten van uitzendwerk, ook niet-financiële effecten, uitgedrukt in een economische waarde (geld). Daardoor kunnen verschillende effecten onderling worden vergeleken in termen van kosten en baten, zowel op nationaal niveau als tussen maatschappelijke partijen. Dat geeft niet alleen inzicht of de baten van uitzendwerk maatschappelijk gezien opwegen tegen de kosten van uitzendwerk, maar ook bij wie de baten en kosten terecht komen.

Voor de berekening van maatschappelijke kosten en baten van uitzendwerk zijn enkele veronderstellingen noodzakelijk die van grote invloed kunnen zijn op de uitkomsten. Daarom is met behulp van gevoeligheidsanalyses onderzocht wat de invloed is van de belangrijkste veronderstellingen. Dit betreft het aandeel van alternatieve vormen van arbeid in de situatie zonder uitzendwerk, de omvang van inhuurkosten voor inleners, het gemiddelde netto inkomen van zzp'ers en de hoogte van het ziekteverzuimpercentage bij uitzendkrachten. Uit al deze gevoeligheidsanalyses blijkt dat uitzendwerk per saldo leidt tot positieve maatschappelijke baten die met grote waarschijnlijkheid variëren tussen de 1,1 en 3,0 miljard euro per jaar.